

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Факультет економіки та менеджменту
Кафедра економіки, підприємництва та туризму
Кваліфікаційна робота на правах рукопису**

ЦИГАНЕЦЬ Юлія Юріївна

УДК 658.014.1.033.12

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**«РЕЗЕРВИ ЗРОСТАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ
СВК «РУЖИНСЬКИЙ» БЕРДИЧІВСЬКОГО РАЙОНУ»**

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 051 «ЕКОНОМІКА»

**Подається на здобуття освітнього ступеня «Бакалавр», кваліфікаційна
робота містить результати власних досліджень. Використання ідей,
результатів і текстів інших авторів мають посилання на відповідне джерело**

Ю. Ю. Циганець

Керівник роботи:

Ходаківський В.М.

**к.е.н., доцент кафедри економіки
підприємництва та туризму**

Житомир – 2023

Висновок кафедри _____

за результатами попереднього захисту: _____

Протокол засідання кафедри № __ від «__» _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

економіки, підприємництва та туризму

«__» _____ 20__ р.

Результати захисту кваліфікаційної роботи

Здобувач вищої освіти Циганець Юлія Юріївна захистила кваліфікаційну роботу з оцінкою:

сума балів за 100-бальною шкалою _____

за шкалою ECTS _____

за національною шкалою _____

Секретар ЕК,

ст. лаборант кафедри

економіки, підприємництва

та туризму _____

Т. С. Давидович

АНОТАЦІЯ

Циганець Ю. Ю. «Резерви зростання економічної ефективності СВК «Ружинський» Бердичівського району» – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра за спеціальністю 051 «Економіка». – Поліський національний університет, Житомир, 2023.

Обґрунтовано теоретико-прикладні та практичні основи аналізу ефективності діяльності сільськогосподарських підприємств. Виділено сучасні напрями та методики оцінки ефективності економіко-господарського середовища підприємств. Проведено аналіз виробничої системи сільськогосподарського підприємства з оцінкою впливів його зовнішнього середовища. Запропоновано проектне обґрунтування умов горизонтальної диверсифікації підприємства та доведено її ефективність.

Ключові слова: ефективність, аналіз, сільськогосподарські підприємства, забезпечення, проектне обґрунтування, доведення, економічне зростання.

ANNOTATION

Tsyganets Yu. Yu. «Reserves for the growth of the economic efficiency of the «Ruzhynskyi» SPC of Berdychiv district» – Qualification work on manuscript rights.

Qualification work for obtaining a bachelor's degree in specialty 051 «Economics». – Polissia National University, Zhytomyr, 2023.

The theoretical-applied and practical bases of the analysis of the efficiency of agricultural enterprises are substantiated. Modern directions and methods of assessing the effectiveness of the economic environment of enterprises are highlighted. An analysis of the production system of the agricultural enterprise was carried out with an assessment of the effects of its external environment. The project rationale for the conditions of horizontal diversification of the enterprise is proposed.

Key words: efficiency, analysis, agricultural enterprises, provision, project justification, proof, economic growth.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	5
Розділ 1. Теоретико методичні основи та чинники формування економічної ефективності сільськогосподарських підприємств	7
1.1. Теоретичні основи інноваційного забезпечення підприємств.....	7
1.2. Методичні підходи оцінки ефективності діяльності підприємства..	8
1.3. Оцінка чинників та шляхів зростання рівня економічної ефективності підприємства.....	9
Розділ 2. Аналіз ефективності економіко-господарського середовища СВК «Ружинський» Бердичівського району.....	11
2.1. Ефективність товарного виробництва підприємства та засобів його забезпечення.....	11
2.2. Аналіз ефективності діяльності підприємства та оцінка впливів зовнішнього господарського середовища.....	13
2.3. Аналіз рівня ефективності фінансового забезпечення та ліквідності підприємства.....	15
Розділ 3. Проектне обґрунтування зростання рівня ефективності діяльності СВК «Ружинський» Бердичівського району в середньостроковій господарській альтернативі.....	19
3.1. Проектна оптимізація виробництва товарної продукції галузі тваринництва підприємства та її забезпечення.....	19
3.2. Оцінка ефективності та динаміки окупності проектною оптимізацією виробництва товарної продукції підприємства	20
ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ.....	22
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	25
ДОДАТКИ.....	28

ВСТУП

Актуальність теми дослідження. Ефективність діяльності сільськогосподарських підприємств є індикатором оцінки аналізу та умов отримання бажаного результату в системі їх економічного зростання. Вибір методології, принципів та підходів до оцінки ефективності діяльності сільськогосподарських підприємств створює передумови для раціональності її виявлення що в кінцевому значенні впливає на формування рівня його прибутку. Функціонування сільськогосподарських підприємств в сучасних умовах господарювання потребує докорінної перебудови систем оцінки та аналізу ефективності, перш за все їх виробництв, оскільки сучасні підходи наведеної оцінки передбачають коректування результатів економічного ефекту на впливи соціального та екологічного середовищ та аргументації умов їх циркулярного розвитку в довгостроковій господарській альтернативі.

Мета і завдання роботи. Мета кваліфікаційного дослідження полягає в теоретико-прикладному обґрунтуванні основ оцінки ефективності діяльності сільськогосподарських підприємств та пропозицій щодо умов її зростання. Завдання дослідження: узагальнено понятійний та методичний апарат проблем дослідження ефективності сільськогосподарських підприємств; проаналізовано сучасні методики аналізу ефективності діяльності виробничої системи об'єкта дослідження; проведено аналіз економіко-господарського середовища сільськогосподарського підприємства; досліджено впливи зовнішнього середовища на ефективність діяльності підприємства; запропоновано проектну оптимізацію умов розвитку товарного виробництва галузі молочного скотарства підприємства; обґрунтовано кошторис витрат проектної пропозиції та доведено її ефективність в довгостроковій господарській альтернативі.

Предмет та об'єкт дослідження. Предметом дослідження сукупність теоретичних, методичних та прикладних основ оцінки ефективності діяльності сільськогосподарських підприємств. Об'єкт дослідження: процес зростання економічної ефективності сільськогосподарського виробничого кооперативу «Ружинський» Бердичівського району.

Методи дослідження. Основою реалізації мети проведеного дослідження став монографічний метод, який дав можливість узагальнити поняття ефективного розвитку сільськогосподарських підприємств та систематизувати методичні підходи його аналізу. Використання методу аналізу та синтезу дало можливість дослідити міру впливу чинників зовнішнього та внутрішнього середовища підприємства на формування кінцевих альтернатив виявлення показників ефективності. Застосування методу індукції та дедукції дало змогу адаптувати існуючі методики оцінки ефективності діяльності підприємств під специфіку їх аграрної основи. За допомогою економічного-статистичного методу, зокрема прийому лінійного вирівнювання величин було побудовано прогноз виявлення показників ефективності діяльності підприємства в середньостроковій господарській альтернативі. Використання методу економічного моделювання дало змогу обґрунтувати результативність запропонованого проекту.

Перелік публікацій автора за темою дослідження: Ходаківський В. М., Аврамець І. С., Дурицька Д. М., Євдоченко Н. О., Циганець Ю. Ю. Економічна діагностика конкурентоспроможності підприємств в середньостроковій перспективі їх ефективного розвитку та сталого функціонування. *Ефективна економіка*. ТОВ «ДКС Центр». Дніпровський державний аграрно-економічний університет, 2023. № 5. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/1610> (дата звернення 10.06.2023; DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.5.66>; Index Copernicus; Google Academy; WorldCat; Crossref).

Практичне значення отриманих результатів. Наведені результати проектної пропозиції умов розгалуження процесу горизонтальної диверсифікації виробничої системи галузі тваринництва підприємства суттєво впливають на зростання рівня ефективності його господарської діяльності та можуть бути використані типовими виробництвами з позиції їх економічного зростання.

Структура та обсяг роботи. Структура кваліфікаційної роботи: анотація, зміст, вступ, 3 розділи, висновки та пропозиції, список використаної літератури, додатки. Викладена на 28 аркушах А 4 та виконана в текстовому редакторі Word 2016 (містить 3 таблиці, 17 рисунків, 13 додатків, 25 літ. дж.).

Розділ 1. Теоретико методичні основи та чинники формування економічної ефективності сільськогосподарських підприємств.

1.1. Оцінка теоретичних основ ефективності підприємств.

В процесі виробничої взаємодії засобів праці, предметів праці та персоналу підприємства у вигляді їх ресурсного використання формується додатково створений продукт (послуга). В свою чергу новостворений продукт в товарній формі вираження потребує вартісної економічної оцінки котра виявляється через набір співставних характеристик та відношень вкладеного ресурсу з отриманим (дод. А, рис.1.1). За наведеним алгоритмом оцінки формується поняття ефективності діяльності виробництва, що виявляється в абсолютних та відносних значеннях. Аргументованою оцінкою ефективності діяльності сільськогосподарських підприємств вважається використання загальноприйнятих методик котрі містять набір стандартних показників, єдину систему вимірювання зазначених характеристик та чітку градацію ієрархії їх застосування в системі господарського аналізу.

Застосування раціональної оцінки ефективності діяльності сільськогосподарських підприємств реалізується через етапи проведення комплексного економічного аналізу: складання плану економічного аналізу; підготовки матеріалів до аналізу; попередньої оцінки результатів аналізу; аналізу причинно-наслідкових та динамічних змін показників результативності; кінцева оцінка результатів ефективності (дод. Б, рис. 1.2). Важливим етапом формування раціональної оцінки ефективності господарської діяльності підприємства є аналіз причинно-наслідкових зав'язків та динаміки змін показників результативності з позиції: визначення та групування чинників впливу на економіко-господарське середовище підприємства; виявлення зав'язків та залежностей між елементами обраної оцінки; формування величин та показників вимірювання зазначених чинників оцінки; виокремлення критичних структур оцінки в основі максимального відхилення від планових нормативів; вибір та оптимізація системи оцінки потенційних виробничих резервів об'єкта дослідження в перспективі їх використання.

1.2. Методичні підходи оцінки ефективності діяльності підприємства.

Найбільш простішими в обрахунку та аргументації оцінки рівня ефективності діяльності підприємства виявляються абсолютні показники, котрі розкривають сутність всіх виробничо-господарських систем, мають елементарний механізм виявлення та характеризують як комплексно так і елементарно кожен господарську одиницю або процес (дод. В, рис 1.3). До найважливіших показників абсолютного виявлення відносять валовий та чистий прибуток підприємства, рентабельність. Ефективність виробничо-господарської діяльності підприємства характеризується перш за все показниками використання ресурсів: продуктивністю праці; фондівіддачею; матеріаломісткістю; зарплатомісткістю; витратами на одиницю товарної продукції.

Вибір шляху та системи оцінки ефективності виробничої системи сільськогосподарського підприємства безпосередньо залежить від застосування модельної стратегії розвитку та обраної методики її реалізації. При збільшенні рівня виробництва товарної продукції оцінюється ефективність за наступним критеріями: ступенем підвищення рівня врожайності сільськогосподарських культур або продуктивності тварин; ступенем оптимізації рівня товарного асортименту, підвищенням рівня якості товарної продукції підприємства; зменшенням рівня витрат всіх елементів виробничо-господарського середовища підприємства (досягається за рахунок залучення інновацій). При виборі системи скорочення матеріально-грошових витрат оцінюється ефективність: зниження рівня трудомісткості, матеріаломісткості та фондомісткості продукції підприємства; ефекти індустріалізації виробництва та запровадження ресурсозберігаючих технологій; вдосконалення організації та матеріального стимулювання праці; скорочення витрат на організацію та управління виробництвом (дод. Г, рис. 1.4).

Важливого значення набуває організація комплексної системи вимірювання ефективності діяльності сільськогосподарського підприємства. Існують наступні методики комплексного вимірювання ефективності: система

збалансованих показників, «панель» управління ефективністю, збалансовані карти «успіху». Суть методики системи збалансованих показників ґрунтується на концепції стратегічного управління з обов'язковим врахуванням всіх елементів діяльності підприємства з моніторингом їх зворотного зв'язку. В основному процес наведеної оцінки та моніторингу відбувається через усталену форму коефіцієнтів, котрі в свою чергу розподілені за всіма напрямками господарського середовища: фінансового забезпечення; виробництва; відносин з постачальниками; відносини з покупцями; менеджмент підприємства; ресурсне забезпечення; інноваційна діяльність; інвестиційне забезпечення; логістика; маркетинг. Безумовною перевагою запропонованої методики комплексності є виявлення та чітке розуміння слабких ланок господарського механізму та наявність швидкої реакції на їхню зміну. Перевагою «панелі» управління вважається необмеженість цілей та напрямків їх розвитку, наведені завдання є персоніфікованими для конкретного підприємства та створюють умови ефективної зміни вектору розвитку підприємства в короткостроковій господарській альтернативі. Використання карти збалансованих показників успіху реалізується шляхом бажаного задоволення потреб елементів господарського середовища підприємства виходячи з умов їх зворотної корисності та міри цінності для обраної стратегії.

1.3. Оцінка чинників та шляхів зростання рівня економічної ефективності підприємства.

Суттєвої переваги щодо умов формування показників ефективності діяльності сільськогосподарських підприємств надають зовнішнім чинникам впливу за рахунок формування ними вартості вхідних ресурсів виробництва та ціни на товарну продукцію. До чинників зовнішнього господарського середовища підприємства що позитивно впливають на підвищення ефективності його функціонування відносять: зростання рівня ціни на світових ринках реалізації сільськогосподарської продукції; раціоналізацію нормативно-правового-забезпечення та регламентування умов ведення аграрного бізнесу;

введення різних форм державної підтримки сільськогосподарських товаровиробників (дод. Д, рис. 1.5). До негативних чинників впливу щодо ефективності функціонування сільськогосподарських підприємств відносять: сезонність сільськогосподарського виробництва; висока вартість використання залученого капіталу; високі ризики ведення аграрного товарного виробництва; негативні зміни природно-кліматичного впливу та різкого погіршення стану екологічного середовища; використання агресивних форм конкуренції; недосконалість системи міжгалузевого забезпечення у сфері інфраструктурного забезпечення.

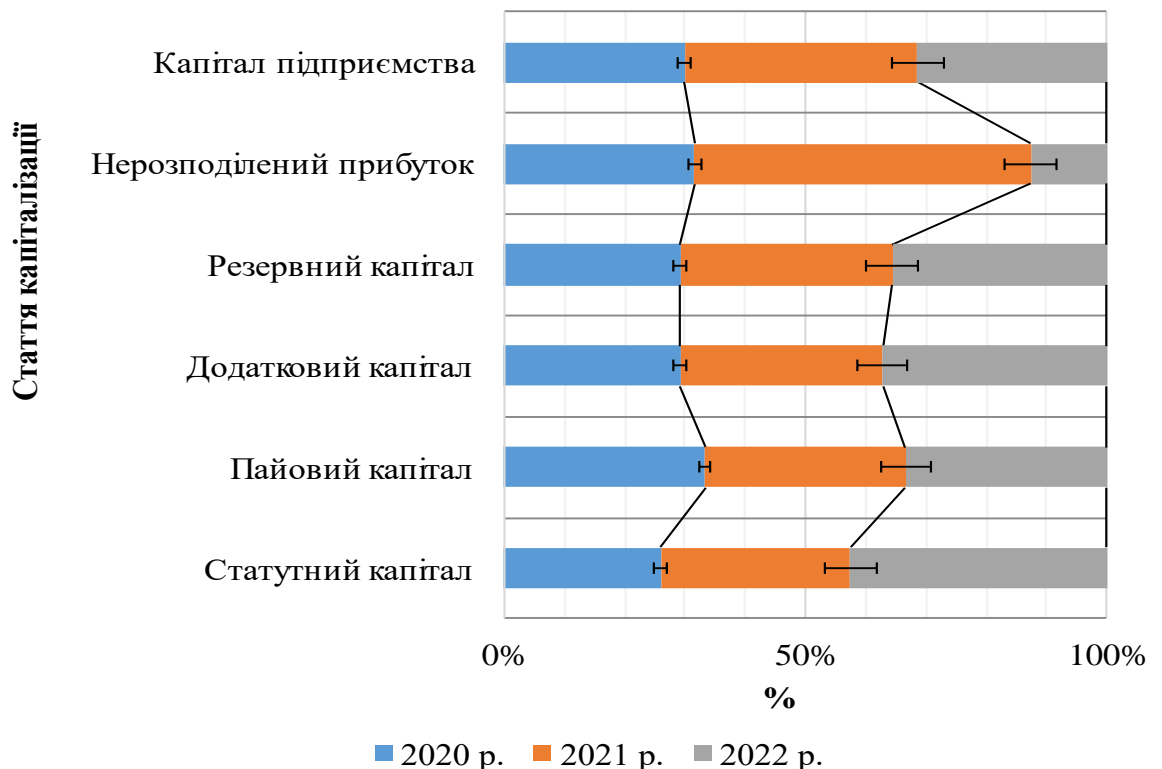
Основою формування альтернатив суттєвого зростання рівня ефективності діяльності сільськогосподарських підприємств слід вважати (дод. Е, рис. 1.6): концентрацію та спеціалізацію виробництва щодо вдосконалення умов виробництва однорідного типу продукції; вільний рух товарів та ресурсів сільськогосподарського забезпечення з позиції зниження рівня змінних виробничих витрат котрі зумовлюються оцінкою меж ефективного виробництва конкретного виду продукції; забезпечення конкурентних переваг шляхом модернізації та інноваційного забезпечення малорентабельних виробництв; підвищення рівня добробуту населення сільських територій шляхом розробки дієвої соціальної політики як фактору розвитку рику праці.

Особлива увага надається застосуванню ефективних методологій оцінки ефективності діяльності сільськогосподарських підприємств на умовах їх сталого розвитку, при цьому досягнутий рівень економічного зростання підприємства піддається «коригуванню» за рахунок ефектів створених в соціальному та екологічному середовищах підприємства та близького оточуючого його середовища. Новаторськими методиками оцінки ефективності функціонування сільськогосподарських підприємств вважаються циркулярні моделі виміру ефективності функціонування котрі передбачають повторне (замкнутого циклу) використання виробничих ресурсів що дає приріст суттєвого зростання рівня їх економічних ефектів.

Розділ 2. Аналіз ефективності економіко-господарського середовища СВК «Ружинський» Бердичівського району.

2.1. Ефективність товарного виробництва підприємства та засобів його забезпечення.

Ефективність товарної продукції СВК «Ружинський» в 2020-2022 рр. формується в основному за рахунок виробництва продукції галузі рослинництва – 59,0 % та продукції тваринництва – 41,0 %. Середньорічна вартість товарної продукції підприємства в 2020-2022 рр. складає 96950,3 тис грн, що є досить вагомим показником в формуванні рівня ефективності його економічної діяльності (дод. Є, рис. 2.1, рис. 2.2). В порівнянні рівнів виробництва товарної продукції підприємства в 2022 р. до 2020 р. зауважимо зменшення рівня показника на 2,3 % до рівня 83004,7 тис грн. Елементом забезпечення основного виробництва є динаміка та структура капіталу СВК «Ружинський» в 2020-2022 рр. (рис. 2.3).

**Рис. 2.3. Аналіз оптимізації капіталу СВК «Ружинський»
Бердичівського району в 2020-2022 рр.**

Джерело: розраховано на основі річних звітів СВК «Ружинський» 2020-2022 рр.

В 2022 р. сума капіталу СВК «Ружинський» зросла у відношенні до 2020 р. на 4,8 % що в вартісному еквіваленті 2022 р. складає 55301,4 тис грн. Зменшення суми нерозподіленого прибутку підприємства в 2022 р. в порівнянні з 2020 р. призвело до накопичення його вартості в розмірі 4913,2 тис грн, при прирості даного показника в 2021р. в розмірі 21394,4 тис грн. В період 2020-2022 рр. залишається незмінною вартість статутного капіталу СВК «Ружинський» на рівні 4093,7 тис грн при одночасному зростанні суми додаткового капіталу в 2022 р. до рівня 6894,8 тис грн. В господарському періоді 2020-2022 рр. відносно стабільною залишається структура основних виробничих фондів СВК «Ружинський», що вказує на якісну систему менеджменту підприємства щодо умов стабілізації внутрішнього господарського середовища (рис. 2.4).

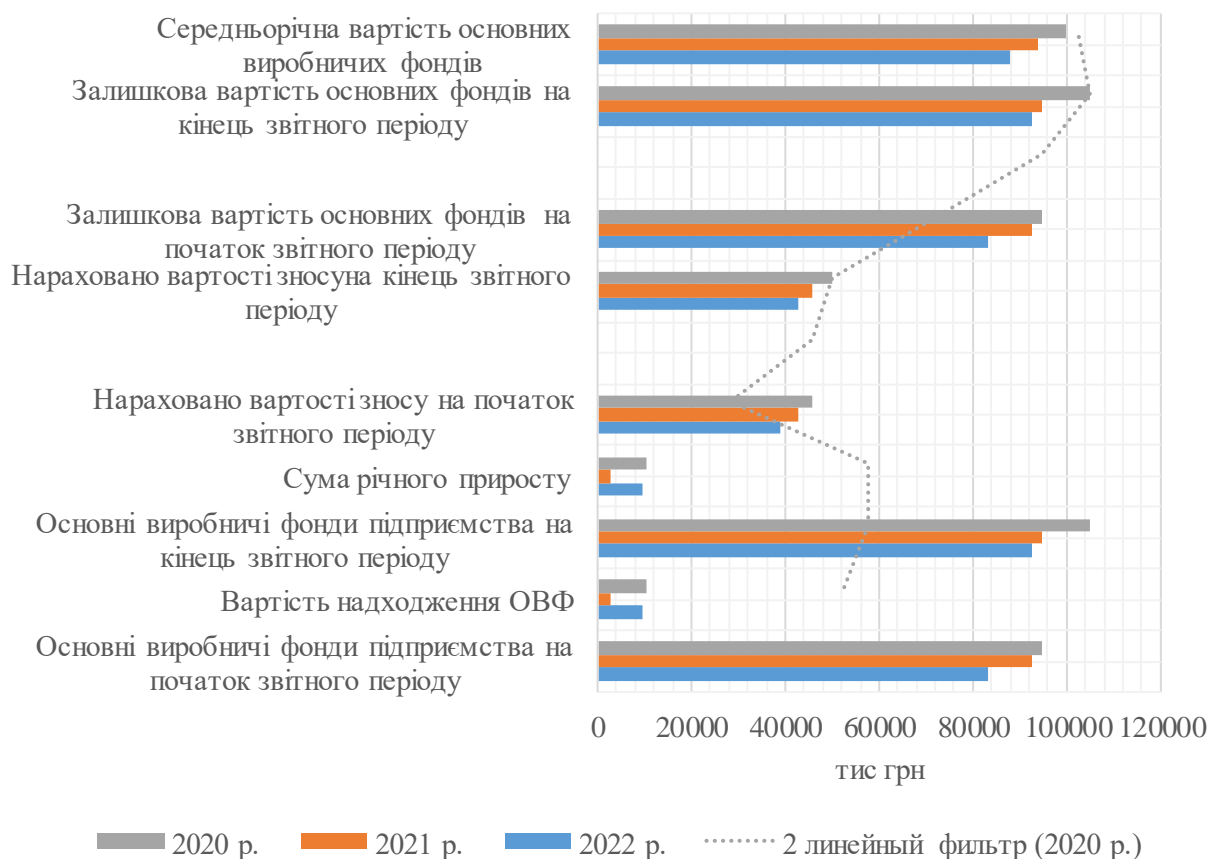

Рис. 2.4. Структура основних виробничих фондів СВК «Ружинський» Бердичівського району в 2020-2022 рр.

Джерело: розраховано на основі річних звітів СВК «Ружинський» 2020-2022 рр.

В 2022 р. в порівнянні з 2020 р. середньорічна вартість основних виробничих фондів зростає до рівня 99794,3 тис грн що в структурному вираженні складає 13,7% що безумовно вважається позитивною економічною тенденцією. Коефіцієнт зносу основних виробничих фондів в 2022 р. в порівнянні з 2020 р. зріс на 10,4 % та склав 0,33 од що вказує на високий рівень зносу активу виробництва підприємства. Одночасно в 2022 р. в порівнянні з 2020 р. спостерігається суттєве скорочення коефіцієнта оновлення основних засобів виробництва на 9,9 % що пояснюється значним зростанням вартості оновлення основних виробничих фондів для підприємства. Суттєвий вклад в сповільнення темпів оновлення виробничого забезпечення СВК «Ружинський» 2020-2022 рр. вносить зовнішнє господарське середовище підприємства та вимушена його перебудова на принципово нові економічні альтернативи воєнного стану.

2.2. Аналіз ефективності діяльності підприємства та оцінка впливів зовнішнього господарського середовища.

Аналіз та оцінка впливів зовнішнього середовища підприємства на рівень ефективності його господарювання проводиться при використанні методики PEST-аналізу. В 2020-2022 рр. СВК «Ружинський» піддавався впливам та факторам суттєвої змін економічної та господарської системи національної економіки (дод. Ж, табл. 2.1). В перспективі зростання рівня економічної ефективності підприємства вбачається необхідним стимулювання економічного зростання СВК «Ружинський»; зміна вектору розвитку кредитно-грошової політики; державна підтримка сільськогосподарського товаровиробника; зниження рівня диспаритету цін між виробництвом та переробкою продукції сільськогосподарських підприємств; зниження рівня інфляції.

Присвоєння кожній зі складових впливу аналізу зовнішнього середовища підприємства (політичній, економічній, соціальній та технологічній) вагових коефіцієнтів та застосування методу експертних оцінок дало змогу побудувати гістограмну модель залежності виявів та впливів на ефективну діяльність

СВК «Ружинський» в 2020-2022 рр. (рис 2.5). Вершинами вираження щодо умов зміни рівня ефективності діяльності підприємства стали: вплив рівня інфляції; надмірний рівень податкових платежів; державне втручання; політична нестабільність; високий рівень зносу основних засобів виробництва та відсутність перспектив раціонального економічного зростання.

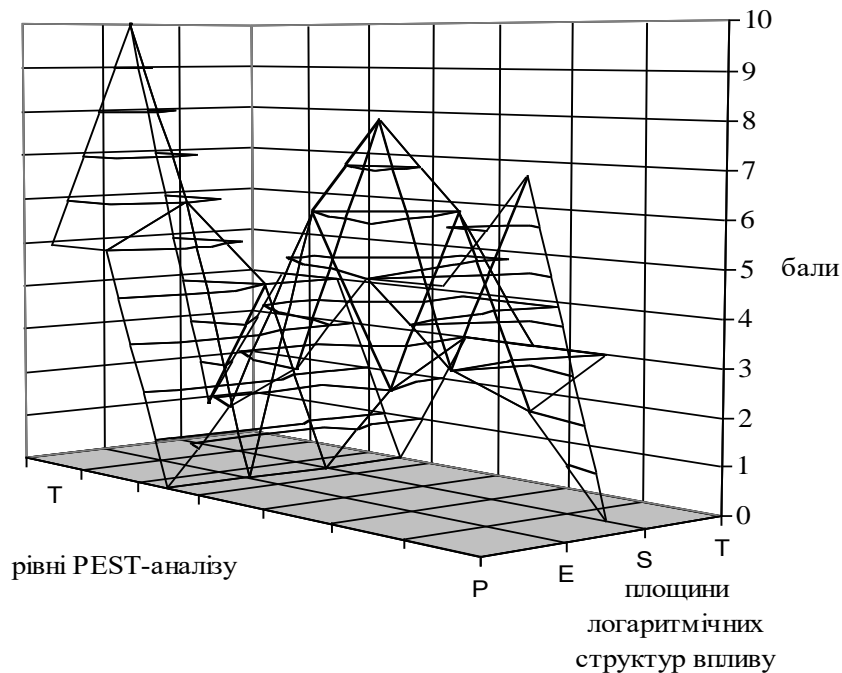

Рис. 2.5. Гістограмна модель залежності впливу чинників зовнішнього середовища на ефективність діяльності СВК «Ружинський» Бердичівського району в 2020-2022 рр.

Джерело: застосування експертного методу аналізу зовнішнього середовища підприємства з доповненою методикою оцінки меж впливів групових та факторних ознак [17].

Сукупність зазначених факторів впливу виявляються в оцінці внутрішньої рентабельності діяльності СВК «Ружинський» в 2022-2020 рр. Валова рентабельність виробничих витрат в 2022 р. в порівнянні з 2020 р. зменшилася на 7,4 % до рівня 28,9 % що є негативною тенденцією. Рентабельність основної діяльності в 2022 р. склала 17,1 % та знизилася у порівнянні з 2020 р. на 15,7 %.

Загальна рентабельність підприємства в 2022 р. склала 16,7 % та знизилася в порівнянні з 2020 р. на 14,4 %. Рентабельність власного капіталу в 2022 р. знизилася в порівнянні з 2020 р. в 2,3 раза (рис. 2.6).

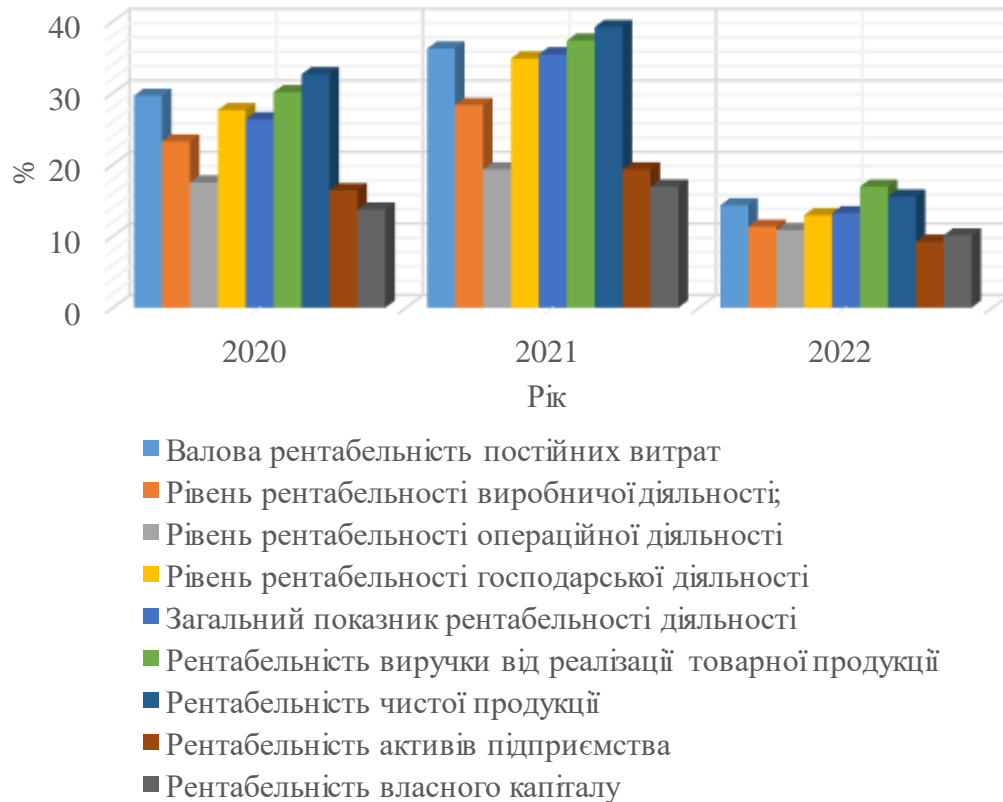

Рис. 2.6. Структура виміру рентабельності господарської сфери діяльності СВК «Ружинський» Бердичівського району в 2020-2022 рр.

Джерело: розраховано на основі річних звітів СВК «Ружинський» 2020-2022 рр.

Валова рентабельність виручки від реалізації продукції в 2022 р. склала 22,4 % та зменшилася на 4,2 % в порівнянні з 2021 р. При цьому до зменшення рівня рентабельності всіх видів діяльності підприємства в 2022 р. в порівнянні з 2020 р. варто додати втрати від знецінення національної валюти у вигляді суттєвого зростання рівня інфляції. В період 2020-2022 рр. господарської діяльності суттєво скоротилися витрати на інноваційно-інвестиційне середовище діяльності підприємства що виявиться в проблемах довгострокового періоду діяльності у вигляді втрати рівня конкурентних переваг, суттєвого зниження рівня валового доходу, проблем в подоланні ризиків господарського характеру.

При оцінці сильних сторін СВК «Ружинський» 2020-2022 рр. виділяють: прилеглисть підприємства до транспортної інфраструктури; ефективність управління; наявність власного транспортного забезпечення; вагомий рівень земельного потенціалу підприємства; високий рівень кваліфікації виробничого потенціалу підприємства; висока якість товарної продукції підприємства (дод. 3, табл. 2.2). В слабких сторонах виділяємо: фактична відсутність вільних обігових коштів для розвитку нових видів діяльності підприємства; часткове використання морально застарілого виробничого обладнання та техніки; високий рівень зносу основних засобів виробництва підприємства; відсутність спеціалістів з логістики та маркетингу. В оцінці очікувань виділяємо: зростання обсягів виробництва продукції; розширення товарного асортименту; створення власної збутової мережі (уникнення посередництва); формування ефективних умов економічного зростання; модернізацію та автоматизацію діючого виробництва; розширення каналів постачання вхідних ресурсів та сировини; збільшення частки ринку. В оцінці загроз: зростання рівня диспаритету цін; високий показник рівня інфляції; розгортання агресивної конкурентної боротьби; фіскальний тиск; згорання окремих видів виробництв; зниження рівня попиту на товарну продукцію; суттєве зростання витрат ризиків ведення господарської діяльності.

2.3. Аналіз рівня ефективності фінансового забезпечення та ліквідності підприємства.

Ефективність діяльності виробничої системи СВК «Ружинський» виявляється в мірі забезпечення позиції фінансової стійкості котра реалізується через набір показників оцінки його платоспроможності в 2020-2022 рр. В 2022 р. коефіцієнт заборгованості зменшився на 27,2 % в порівнянні з 2020 р.; коефіцієнт фінансової незалежності в 2022 р. у відношенні до 2020 р. суттєво не змінився та склав 0,89 од. Коефіцієнт концентрації власного капіталу в 2022 р. 0,51 од. та зріс в порівнянні з 2020 р. на 4,6 %. Знизився рівень коефіцієнта фінансової незалежності в 2022 р. до 2020 р. на 19,9 % до рівня 0,22 од. що є негативною тенденцією (рис. 2.7)

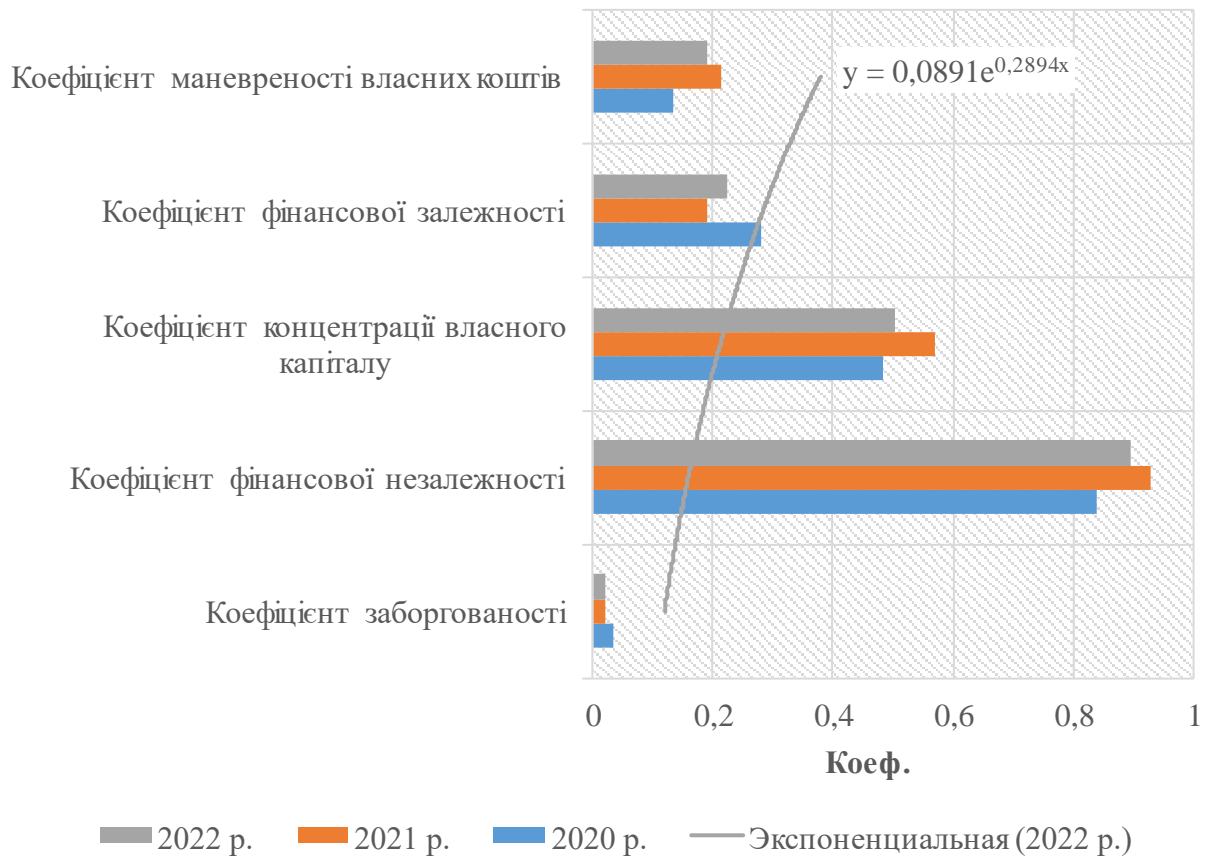

Рис. 2.7. Структура рівня фінансової активності в оцінці ефективності діяльності СВК «Ружинський» Бердичівського району в 2020-2022 рр.

Джерело: розраховано на основі річних звітів СВК «Ружинський» 2020-2022 рр.

Натомість коефіцієнт маневреності власних коштів СВК «Ружинський» в 2022 р. на 41,7 % в порівнянні з 2020 р. що пояснюється зростанням рівня ділової активності відносно регулювання господарських відносин з дебіторами. З початку введення воєнного стану значно зросла швидкість розрахунків за реалізацією товарної продукції підприємства.

В 2022 р. частка власних оборотних коштів СВК «Ружинський» у покритті активі зменшилася в порівнянні з 2020 р. на 1,5 % що є не досить суттєвою зміною показника. Частка запасів в оборотних активах в 2022 р. зросла на 72,7 % до 2020 р. що пояснюється формуванням виробничих запасів підприємством на майбутні господарські періоди з позиції уникнення суттєвого зростання вартості їх придбання та розгляду можливостей часткового покриття рівня постійних витрат (рис. 2.8).

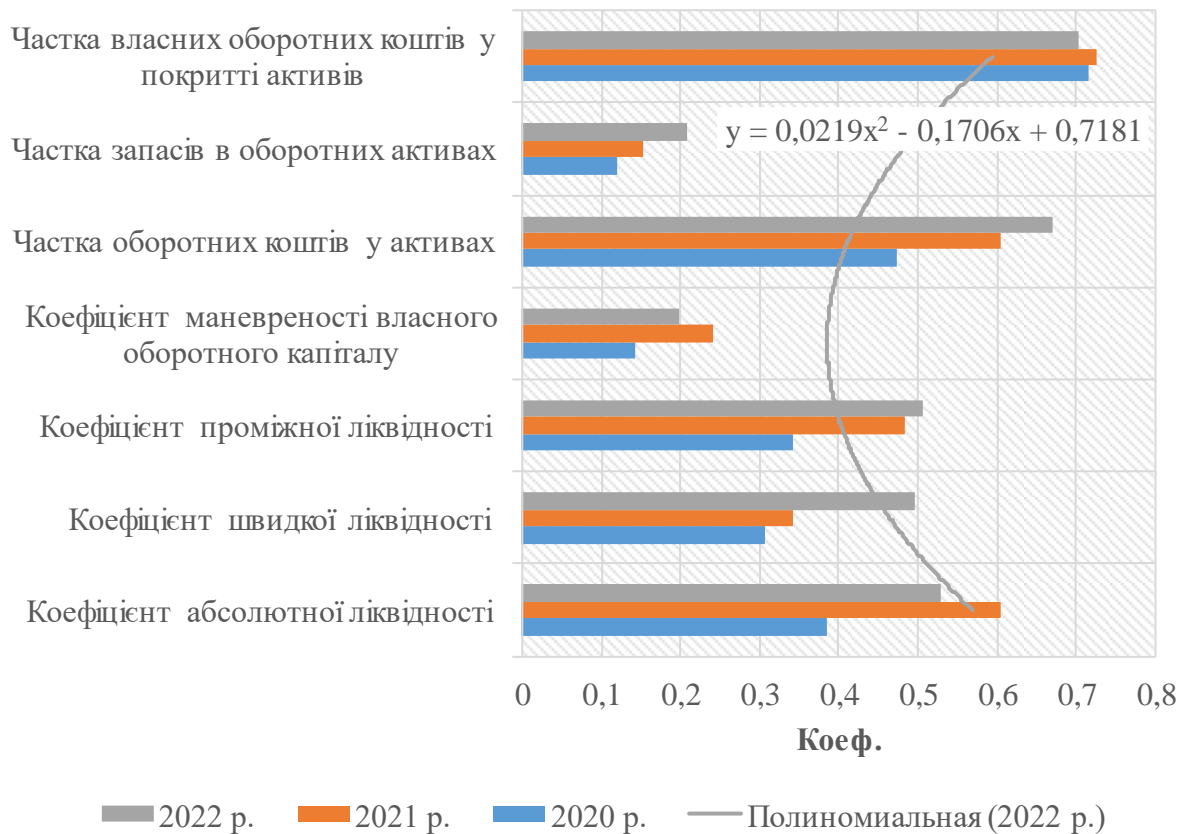

Рис. 2.8. Динаміка маневреності та структура ліквідності оборотного капіталу СВК «Ружинський» Бердичівського району (2020-2022 рр.)

Джерело: розраховано на основі річних звітів СВК «Ружинський» 2020-2022 рр.

У 2022 р. суттєво зросла частка оборотних коштів у активах СВК «Ружинський» на 41,8 % в порівнянні з 2021 р. до рівня 0,67 од. Коефіцієнт маневреності власного оборотного капіталу в 2022 р. збільшився на 38,4 % у відношенні до 2020 р. та склав 0,19 од.

Важливого значення в оцінці рівня ефективності діяльності СВК «Ружинський» відіграють умови швидкості повернення вкладеного капіталу. В 2022 р. коефіцієнт швидкої ліквідності зріс на 25,7 % в порівнянні з 2020 р. що пояснюється проведенням вартісної переоцінки основних засобів підприємства в міру зниження їх рівня вартості нижче середньоринкового. Натомість приріст рівня коефіцієнта абсолютної ліквідності в 2022 р. в порівнянні з 2020 р. склав 15,4 % до показника 0,52 од. В перспективі оцінки рівня економічного зростання підприємства слід виділити пріоритет забезпечення його поточних фінансових потреб.

Розділ 3. Проектне обґрунтування зростання рівня ефективності діяльності СВК «Ружинський» Бердичівського району в середньостроковій господарській альтернативі.

3.1. Проектна оптимізація виробництва товарної продукції галузі тваринництва підприємства та її забезпечення.

З метою зростання рівня ефективності господарювання СВК «Ружинський» в перспективному господарському періоді 2024-2028 рр. пропонуємо розширити цикл горизонтальної диверсифікації виробництва товарної продукції галузі тваринництва: пастеризації, охолодження, пакування та реалізації молока дійних корів. Переймання функцій посередництва та виявлення суттєвого диспаритету цін на вказаний вид продукції наведена пропозиція здатна суттєво вплинути на формування рівня прибутковості СВК «Ружинський». До реалізації проектного обґрунтування пропонуємо придбати обладнання та провести комплекс заходів щодо налагодження процесу виробництва молока з наступними етапами його реалізації за існуючими логістичними каналами (дод. Й, табл. 3.1). Загальна вартість реалізації зазначеного проектного обґрунтування протягом 2024-2028 рр. складатиме 8187,1 тис грн. Вхідною сировиною (молоко цільне) є щодобове отримання товарної продукції галузі молочного скотарства СВК «Ружинський» в кількості 1700 кг., що в середньому складає 38,6 % від загального об'єму його виробництва.

Покриття витрат на реалізацію запропонованого проектного обґрунтування плануємо реалізувати за рахунок залучення зовнішнього ресурсу фінансового забезпечення у вигляді кредиту комерційного банку на весь строк його реалізації (2024-2028 рр.). Отримання кредитного запозичення реалізуватиметься на умовах сплати щорічної відсоткової ставки за його користування в розмірі 24,5 % (дод. К, рис. 3.1). В зазначеному обґрунтуванні сум витрат враховується: вартість зобов'язань по кредитних відрахуваннях – 8187,0 тис грн; плата за користування кредитом – 6017,4 тис грн; відновлювальна вартість проектного обґрунтування (амортизація) –

4053,3 тис грн; страхові платежі валютних ризиків втрати фінансового ресурсу – 735,2 тис грн; страхові платежі умов реалізації проектного обґрунтування – 1573,5 тис грн. Загальна сума витрат з врахуванням кредитного запозичення складатиме 20566,4 тис грн. В розрізі періодів обов'язкових платежів: 2024 р. – 4986,0 тис грн; 2025 р. – 4560,1 тис грн; 2026 – 4124,1 тис грн; 2027 р. – 3671,3 тис грн; 2028 р. – 3224,9 тис грн. Значений рівень фінансового проектного обґрунтування є реалістичним та вимагає дієвої системи менеджменту підприємства в системі його залучення та реалізації.

3.2. Оцінка ефективності та динаміки окупності проектної оптимізація виробництва товарної продукції підприємства.

З огляду на сучасний стан ринкового середовища молокопродуктів, а саме молока, пропонуємо встановити конкурентну ціну на його реалізацію кінцевому споживачу на рівні 32,50 грн /л. (з врахуванням торгівельної надбавки оптово-посередницької надбавки). Значений ціновий еквівалент є досить конкурентоспроможним, що дасть змогу СВК «Ружинський» освоїти ринкові ніші реалізації вказаного виду товарної продукції та сформуванню відповідний ресурс щодо їх утримання. Початкову вартісну характеристику собівартості виробництва молока цільного пропонуємо встановити на рівні 9,35 грн/л., з наступним додаванням вартості його обробки до виду товарної продукції та збутових витрат в проектному обґрунтуванні окупності.

З зазначеного проектного обґрунтування планується наступна структура його дохідної частини: виробнича собівартість молока цільного складатиме 35419,3 тис грн; валовий дохід від реалізації товарної продукції підприємства – 123116,7 тис грн; відрахування податків на прибуток підприємства (20 %) – 24623,3 тис грн; інфляційні відрахування від знецінення національної валюти – 13664,3 тис грн; дохід від поліпшення якісних характеристик товарної продукції підприємства – 3286,8 тис грн; сума сукупного господарського доходу в розрізі можливого покриття поточних зобов'язань підприємства – 52696,5 тис грн (дод Л, рис. 3.2).

Ефективність реалізації зазначеного проектного обґрунтування у вираженні показника рентабельності складатиме 148,8 %; термін окупності – кінець 3 кварталу 2025 р.; термін окупності кредитних зобов'язань в разі дострокового погашення – 2 квартал 2025 р.; чиста поточна вартість 61274,4 тис грн що в розрізі окремого господарського періоду складатиме 12254,9 тис грн (дод. М, рис. 3.3).

Важливими раціональними аспектами ефективної реалізації запропонованого проектного обґрунтування є: всебічний моніторинг та контроль оточуючого ринкового середовища СВК «Ружинський» в 2024-2028 рр. та швидке застосування заходів економічного характеру щодо уникнення ризиків втрати капіталу; поліпшення екологічних параметрів виробництва молока за рахунок модернізації кормової бази галузі тваринництва та використання техніко-технологічних інноваційних забезпечень; розробка та просування власної торгової марки за рахунок залучення відповідних фахівців та введення в штат підприємства відповідних працівників системи маркетингу та логістики; оновлення основних засобів виробництва з метою зниження рівня собівартості валової продукції підприємства; підвищення рівня кваліфікації виробничого персоналу та проведення заходів щодо можливого уникнення «кадрового голоду»; оптимізація організаційно-управлінської системи підприємства з позиції уникнення додаткових витрат та поліпшення ліній управлінського контролю.

Перспективи розвитку СВК «Ружинський» на довгострокову господарську альтернативу 2024-2028 рр. мають спрямовуватися на утримання займаних економіко-господарських позицій з використанням елементів стратегії економічного зростання. Вбачається необхідність в застосування процесів вертикально та горизонтальної диверсифікації виробничої системи підприємства з метою уникнення посередництва в реалізації товарної продукції підприємства до кінцевого споживача; пошуку можливостей для створення асоціацій аналогічних виробництв з метою суттєвого зростання рівня ефективності збутової мережі підприємства.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Аргументованою оцінкою ефективності діяльності сільськогосподарських підприємств вважається використання загальноприйнятих методик котрі містять набір стандартних показників, єдину систему вимірювання зазначених характеристик та чітку градацію ієрархії їх застосування в системі господарського аналізу.

Застосування раціональної оцінки ефективності діяльності сільськогосподарських підприємств реалізується через етапи проведення комплексного економічного аналізу: складання плану економічного аналізу; підготовки матеріалів до аналізу; попередньої оцінки результатів аналізу; аналізу причинно-наслідкових та динамічних змін показників результативності; кінцева оцінка результатів ефективності.

Важливого значення набуває організація комплексної системи вимірювання ефективності діяльності сільськогосподарського підприємства. Існують наступні методики комплексного вимірювання ефективності: система збалансованих показників, «панель» управління ефективністю, збалансовані карти «успіху».

Особлива увага надається застосуванню ефективних методологій оцінки ефективності діяльності сільськогосподарських підприємств на умовах їх сталого розвитку, при цьому досягнутий рівень економічного зростання підприємства піддається «коригуванню» за рахунок ефектів створених в соціальному та екологічному середовищах підприємства та близького оточуючого його середовища.

В порівнянні рівнів виробництва товарної продукції підприємства в 2022 р. до 2020 р. зауважимо зменшення рівня показника на 2,3 % до рівня 83004,7 тис грн. Елементом забезпечення основного виробництва є динаміка та структура капіталу СВК «Ружинський» в 2020-2022 рр. В 2022 р. сума капіталу СВК «Ружинський» зросла у відношенні до 2020 р. на 4,8 % що в вартісному еквіваленті 2022 р. складає 55301,4 тис грн. Зменшення суми нерозподіленого

прибутку підприємства в 2022 р. в порівнянні з 2020 р. призвело до накопичення його вартості в розмірі 4913,2 тис грн, при прирості даного показника в 2021р. в розмірі 21394,4 тис грн.

В 2022 р. в порівнянні з 2020 р. середньорічна вартість основних виробничих фондів зростає до рівня 99794,3 тис грн що в структурному вираженні складає 13,7 % що безумовно вважається позитивною економічною тенденцією. Коефіцієнт зносу основних виробничих фондів в 2022 р. в порівнянні з 2020 р. зріс на 10,4 % та склав 0,33 од що вказує на високий рівень зносу активу виробництва підприємства.

Сукупність зазначених факторів впливу виявляються в оцінці внутрішньої рентабельності діяльності СВК «Ружинський» в 2022-2020 рр. Валова рентабельність виробничих витрат в 2022 р. в порівнянні з 2020 р. зменшилася на 7,4 % до рівня 28,9 % що є негативною тенденцією. Рентабельність основної діяльності в 2022 р. склала 17,1 % та знизилася у порівнянні з 2020 р. на 15,7 %. Загальна рентабельність підприємства в 2022 р. склала 16,7 % та знизилася в порівнянні з 2020 р. на 14,4 %. Рентабельність власного капіталу в 2022 р. знизилася в порівнянні з 2020 р. в 2,3 раза. В 2022 р. коефіцієнт заборгованості зменшився на 27,2 % в порівнянні з 2020 р.; коефіцієнт фінансової незалежності в 2022 р. у відношенні до 2020 р. суттєво не змінився та склав 0,89 од. Коефіцієнт концентрації власного капіталу в 2022 р. 0,51 од. та зріс в порівнянні з 2020 р. на 4,6 %. Знизився рівень коефіцієнта фінансової незалежності в 2022 р. до 2020 р. на 19,9 % до рівня 0,22 од. що є негативною тенденцією. У 2022 р. суттєво зростає частка оборотних коштів у активах СВК «Ружинський» на 41,8 % в порівнянні з 2021 р. до рівня 0,67 од. Коефіцієнт маневреності власного оборотного капіталу в 2022 р. збільшився на 38,4 % у відношенні до 2020 р. та склав 0,19 од.

До реалізації проектного обґрунтування пропонуємо придбати обладнання та провести комплекс заходів щодо налагодження процесу виробництва молока з наступними етапами його реалізації за існуючими логістичними каналами. Загальна вартість реалізації зазначеного проектного

обґрунтування протягом 2024-2028 рр. складатиме 8187,1 тис грн. Вхідною сировиною (молоко цільне) є щодобове отримання товарної продукції галузі молочного скотарства СВК «Ружинський» в кількості 1700 кг., що в середньому складає 38,6 % від загального об'єму його виробництва.

В зазначеному обґрунтуванні сум витрат враховується: вартість зобов'язань по кредитних відрахуваннях – 8187,0 тис грн; плата за користування кредитом – 6017,4 тис грн; відновлювальна вартість проектного обґрунтування (амортизація) – 4053,3 тис грн; страхові платежі валютних ризиків втрати фінансового ресурсу – 735,2 тис грн; страхові платежі умов реалізації проектного обґрунтування – 1573,5 тис грн. Загальна сума витрат з врахуванням кредитного запозичення складатиме 20566,4 тис грн. В розрізі періодів обов'язкових платежів: 2024 р. – 4986,0 тис грн; 2025 р. – 4560,1 тис грн; 2026 – 4124,1 тис грн; 2027 р. – 3671,3 тис грн; 2028 р. – 3224,9 тис грн. Значений рівень фінансового проектного обґрунтування є реалістичним та вимагає дієвої системи менеджменту підприємства в системі його залучення та реалізації.

З зазначеного проектного обґрунтування планується наступна структура його дохідної частини: виробнича собівартість молока цільного складатиме 35419,3 тис грн; валовий дохід від реалізації товарної продукції підприємства – 123116,7 тис грн; відрахування податків на прибуток підприємства (20 %) – 24623,3 тис грн; інфляційні відрахування від знецінення національної валюти – 13664,3 тис грн; дохід від поліпшення якісних характеристик товарної продукції підприємства – 3286,8 тис грн; сума сукупного господарського доходу в розрізі покриття поточних зобов'язань підприємства – 52696,5 тис грн.

Ефективність реалізації зазначеного проектного обґрунтування у вираженні показника рентабельності складатиме 148,8 %; термін окупності – кінець 3 кварталу 2025 р.; термін окупності кредитних зобов'язань в разі дострокового погашення – 2 квартал 2025 р.; чиста поточна вартість 61274,4 тис грн що в розрізі окремого господарського періоду складатиме 12254,9 тис грн.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Acs S., Borodina O., Paloma S., Kharchenko A. Ukraine's agriculture : potential for expanding grain supply. *Economic and institutional challenges. European Commission Joint Research Centre*. 2016. № 26170. URL: <https://ec.europa.eu/jrc/sites/default/files/jrc84652.pdf> (дата звернення: 26.11.2020).
2. Bezpyata I.V. A structure of bringing in and basic directions of the investments applying in agrarian sector of Ukraine. *Dezvoltarea sistemelor sociale și economice într-un mediu competitiv la nivel global : conferință internațională științifico-practică* : S.n., 2016 (Editura Universitate de stat din Moldova). P. 32-35.
3. Von Neumann J., Morgenstern O. *Theory of Games and Economic Behavior*. 60th Anniv ed. Princeton University Press, 2017.
4. Бабчинська О. І., Браніцька К. В. Удосконалення системи менеджменту підприємства в сучасних умовах. *Менеджмент XXI століття: сучасні моделі, стратегії, технології*. Вінниця: Видавничо-редакційний відділ ВТЕІ КНТЕУ, 2017. 1385 с
5. Бандура О. Ефективність ринків і економічна ефективність: проблеми вимірювання і зв'язок з економічним циклом. *Економічна теорія*. 2017. № 2. С. 38-51.
6. Герасимов О. К. Визначення основних напрямків підвищення ефективності діяльності підприємства: маркетинговий аспект. *Математическое моделирование процессов в экономике и управлении проектами и программами (ММП-2018) : труды международной научно-практической конференции*. Коблево, 10-17 сентября 2018 г. Харків : ХНУРЕ, 2018 С. 26-29.
7. Герасимов О. К. Методичне забезпечення оцінювання економічної ефективності діяльності підприємства в маркетинговому аспекті. *Наукові записки національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»*. 2018. № 9(37). С. 32-39.

8. Горьовий В. П., Збарська А. В. Розвиток підприємництва в аграрному секторі економіки України : монографія. К.: ЦП «Компринт». 2016. 360 с.
9. Джур О. Е., Шулякова А. С. Інноваційні аспекти удосконалення системи менеджменту організацій у сучасних умовах. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія: Менеджмент інновацій*. 2016. Випуск 6. С. 55-67.
10. Дяченко В. Моделювання економічної стійкості виробничо-господарських структур в сільськогосподарському виробництві. *Молодий вчений: науковий журнал*. 2016. № 11(38). С. 590-593.
11. Ільчук М. М, Нікітченко С. І., Перегуда Є. Ф. Диверсифікація та ефективність діяльності підприємницьких структур агробізнесу : монографія. Київ. Компринт, 2016. С. 295 с.
12. Кульчій І. М. Організаційно-правове забезпечення диверсифікації сільських територій за участю сільськогосподарських товаровиробників : монографія. Харків, Юрайт. 2017. 168 с.
13. Маркіна І. А., Таран-Лала О. М. Стратегічні аспекти ефективності менеджменту стійким розвитком підприємства в умовах конкурентного бізнес-середовища. *Економічна наука*. 2020. № 11. С. 24-27.
14. Маршук Л. М. Розробка організаційно-економічного механізму формування і використання ресурсно-фінансового потенціалу підприємства. *Інтелект XXI*. 2017. № 6. С. 66-69.
15. Пілецька С. Т. Оцінка фінансово-економічного стану підприємства в системі антикризового управління. *Тернопільський національний економічний університет*. 2016. С. 139-145.
16. Резнік Н. П., Слободяник А. М., Печерський В. В. Управління розвитком підприємницьких структур в аграрному секторі [Текст] : монографія. Київ : НУБіП : Білоцерківдрук, 2018, 403 с.

17. Романяк Г. М. Сутність антикризового управління підприємством в умовах нестабільного ринкового середовища. *Наукові записки Української академії друкарства*. 2016. № 1. С. 235-239.
18. Талавирия М. П. Розвиток сільських територій на засадах сталості. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Економіка»*. 2016. № 1 (47). Т.2. С. 146-150.
19. Титаренко О. Р., Дяченко В. С. Пріоритети аграрної політики в контексті реалізації положень Угоди про асоціацію між Україною та ЄС. *Національні цінності й національні інтереси в системі публічного управління*. м. Київ, 12 жовтня 2017 р. Т. 1. С. 359-364.
20. Федуняк І. О. Наукові засади організації ефективного виробництва продукції рослинництва на інноваційній основі. *Економічний простір*. 2017. № 117. С. 129-139.
21. Щеглова О. Ю., Судакова О. І., Лаже М. В. Ефективність управління підприємством та підходи до її визначення. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2017. Вип. 12, Ч. 2. С. 186-190.
22. Щербакова А.С. Світовий досвід формування та розвитку інвестиційного потенціалу сільськогосподарських організацій. *Вісник Черкаського університету. Серія «Економічні науки»*. 2013. №4(256). С. 100-105.
23. Андрійчук В. Г., Варшавський О. В. Точне землеробство у підвищенні ефективності діяльності аграрних підприємств. *Формування ринкових відносин в Україні*. 2018. № 12. С. 48-55.
24. Кириченко О. С. Теоретичні засади та провідні ознаки промислового розвитку. *Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Фінансова система та інформаційні технології: сучасний стан, ефективність, перспективи»*. Київ, 2019. С. 22-26
25. Матющенко І. Ю. Розробка і впровадження конвергентних технологій в Україні в умовах нової промислової революції: організація державної підтримки : монографія. Харків: ФОП Александрова К. 2016. 556 с.

ДОДАТКИ

Рис. 1.1. Схема формування результатів та ефективності виробництва сільськогосподарського підприємства

Джерело: адаптовано автором на основі джерела [7; 19].

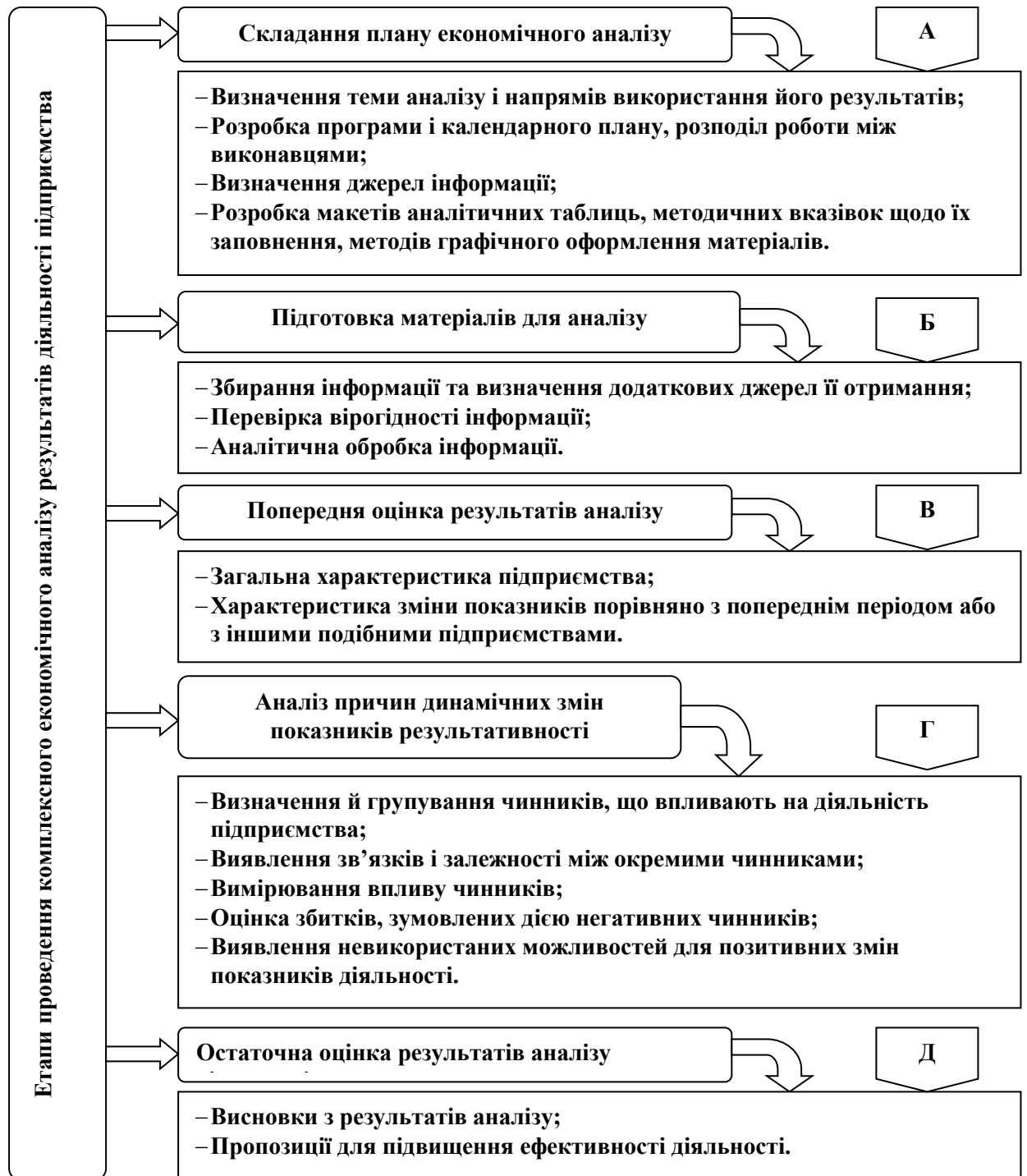

Рис. 1.2. Схема оцінки етапів проведення комплексного економічного аналізу ефективності діяльності сільськогосподарського підприємства

Джерело: адаптовано автором на основі джерела [11, с. 164-169].

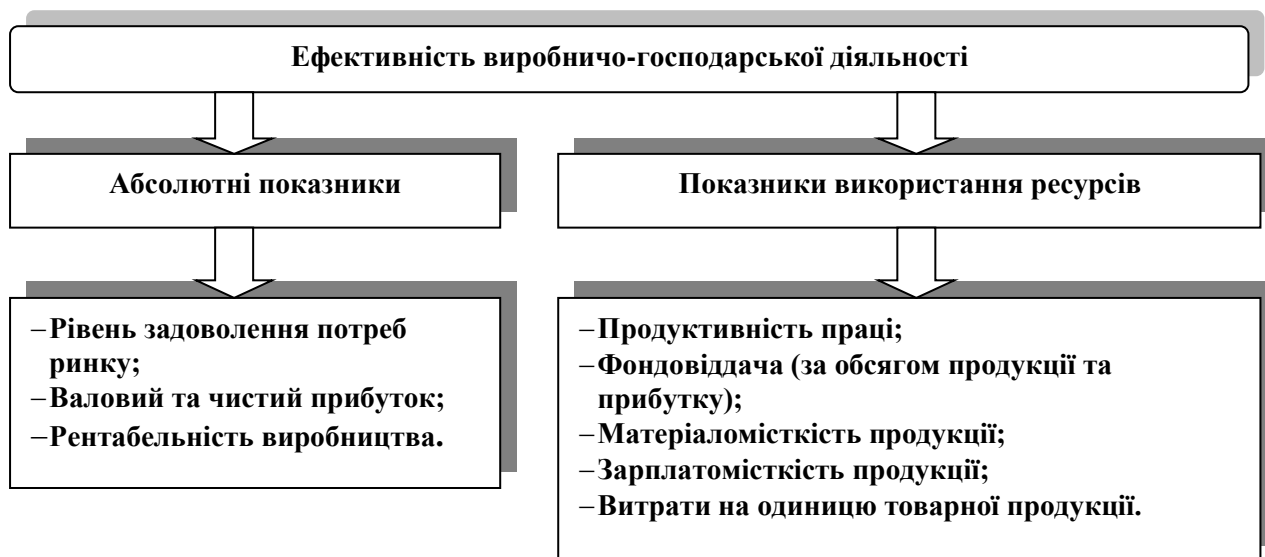

Рис.1.3. Система оцінних показників ефективності виробництва сільськогосподарського підприємства

Джерело: адаптовано автором на основі джерела [13; 21].

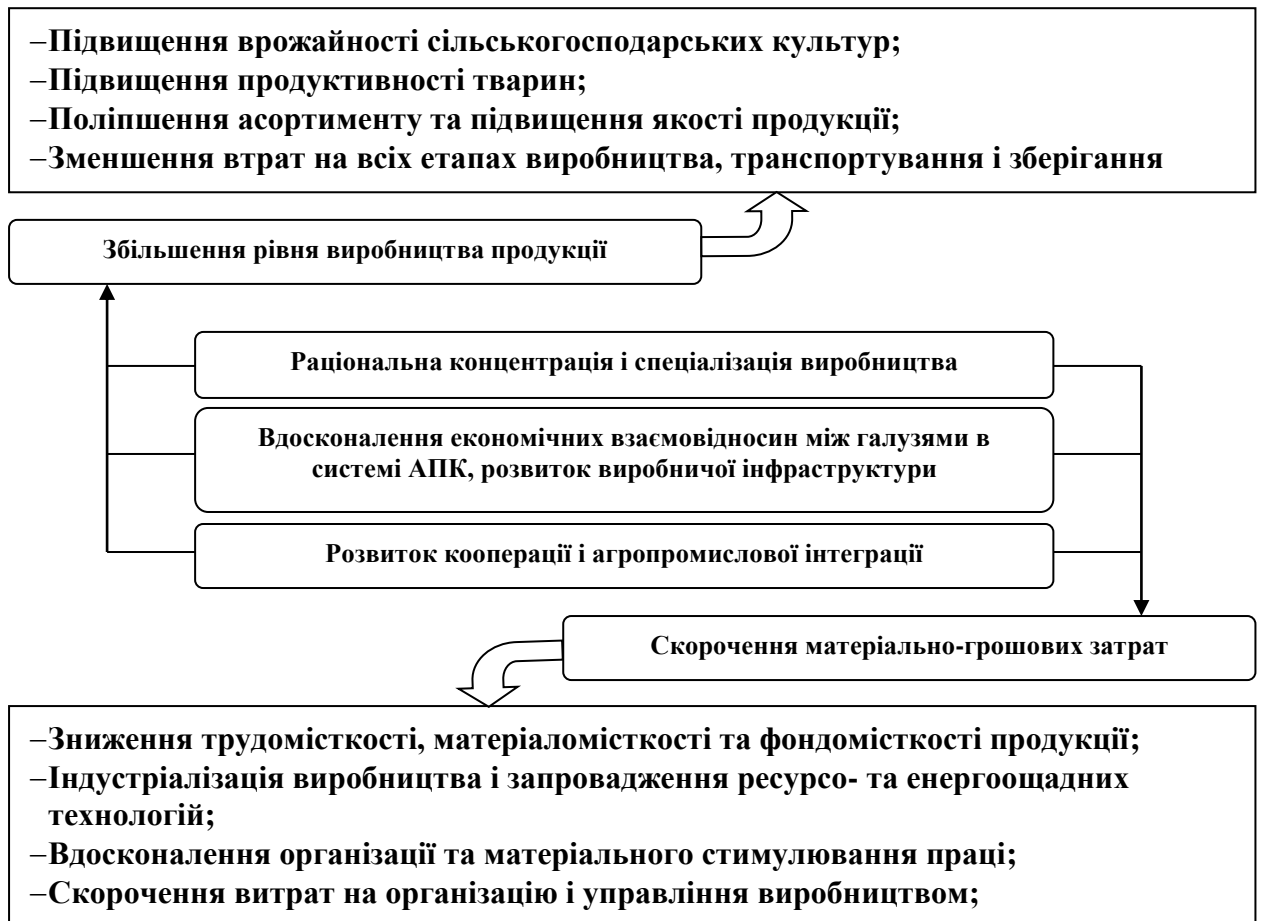

Рис. 1.4. Оцінка шляхів підвищення рівня економічної ефективності сільськогосподарського підприємства.

Джерело: адаптовано автором на основі джерела [9; 14].

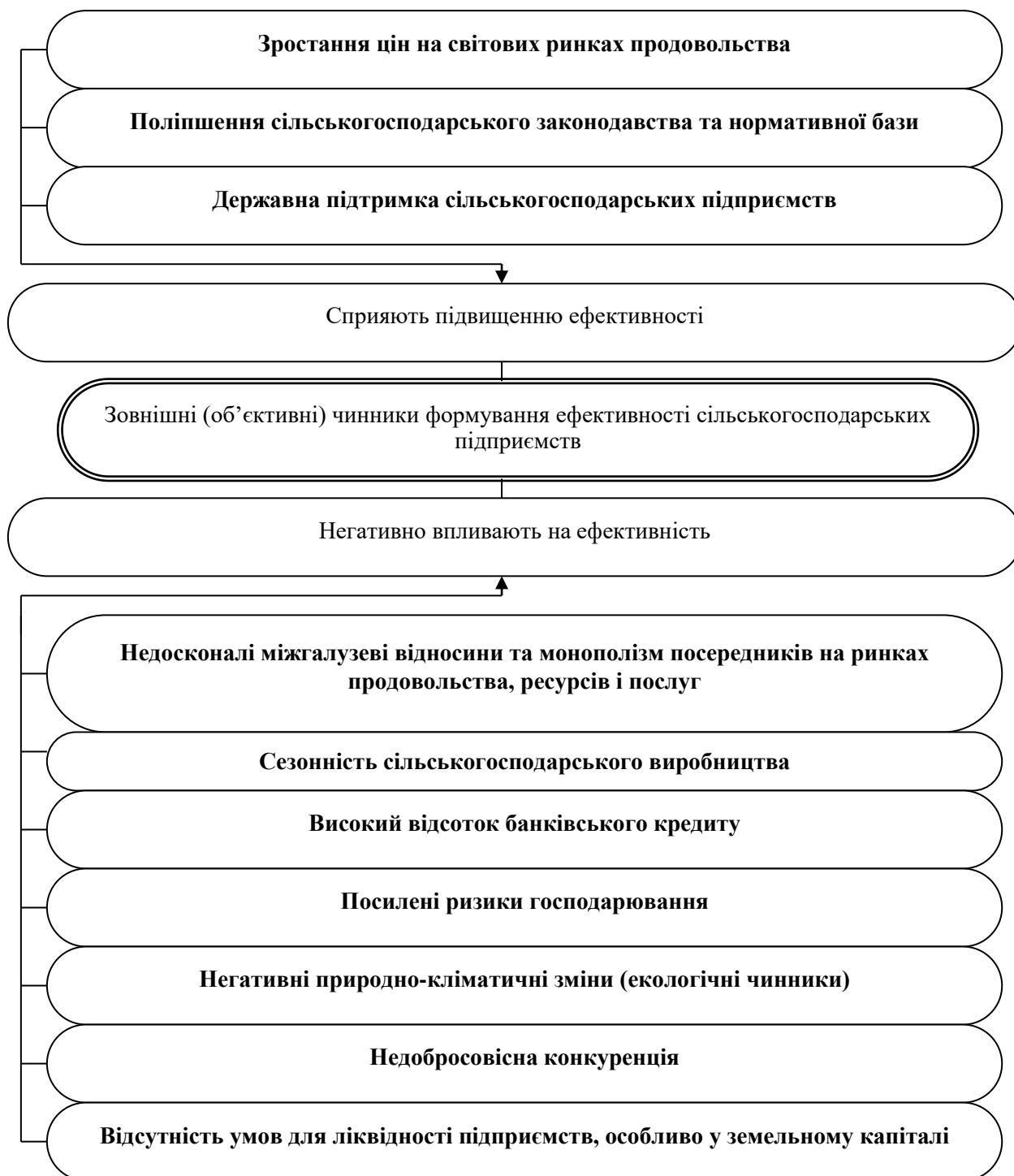

Рис. 1.5. Оцінка впливу зовнішніх (об'єктивних) чинників на формування ефективності сільськогосподарських підприємств

Джерело: адаптовано автором на основі джерела [16, с. 211-217].

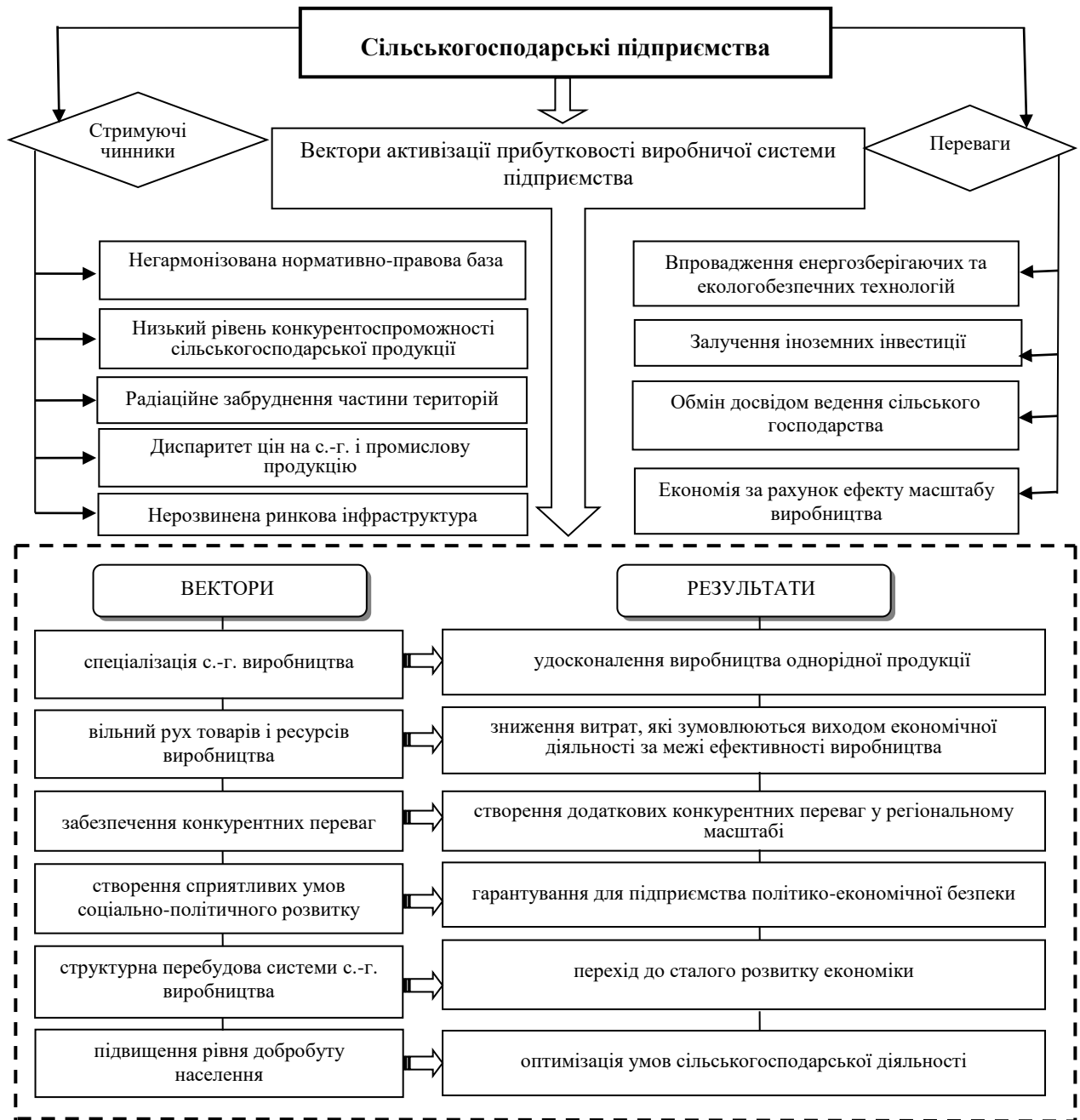

Рис. 1.6. Оцінка стратегічних векторів зростання ефективності виробництва сільськогосподарських підприємств.

Джерело: адаптовано автором на основі джерела [20].

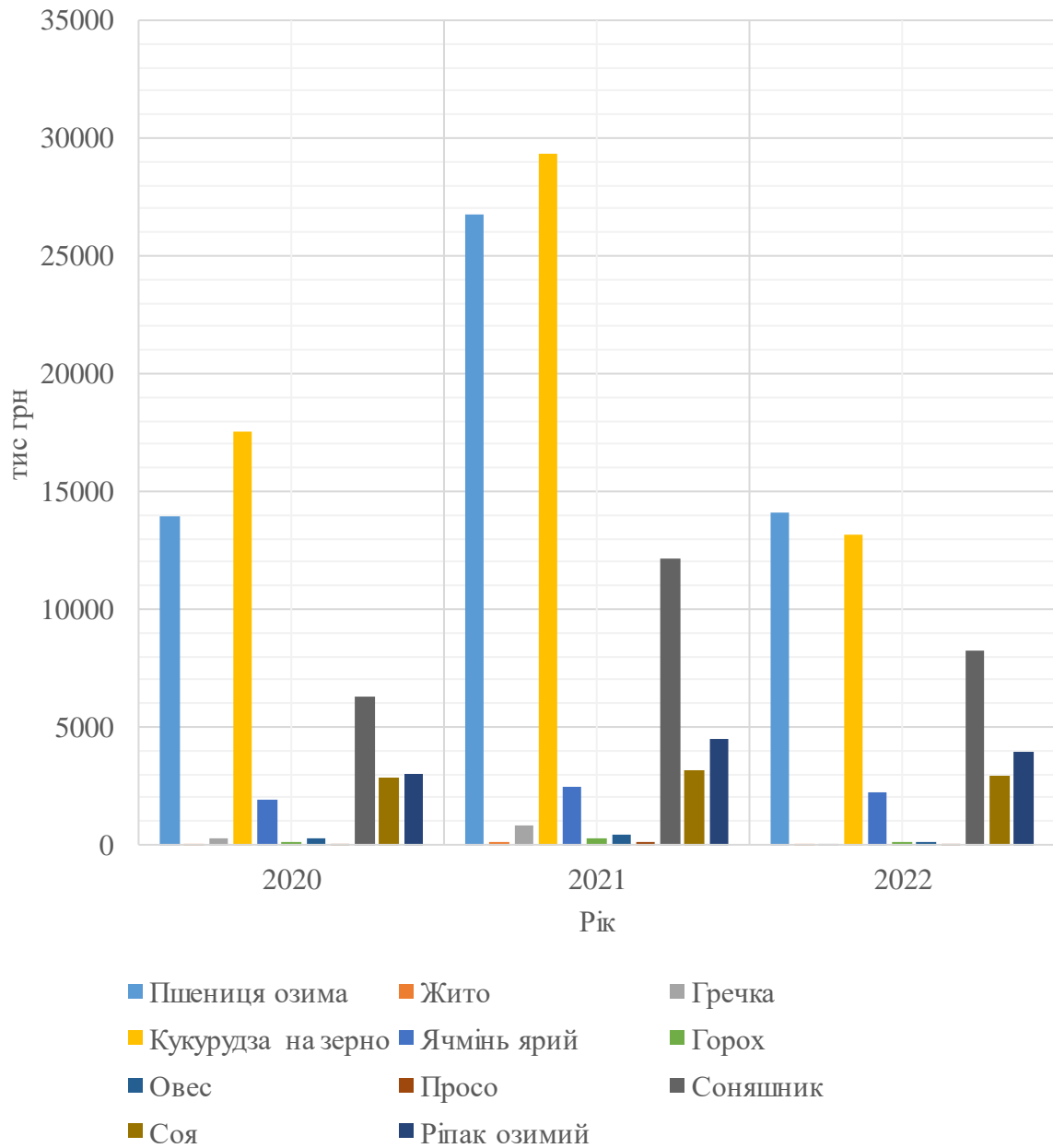
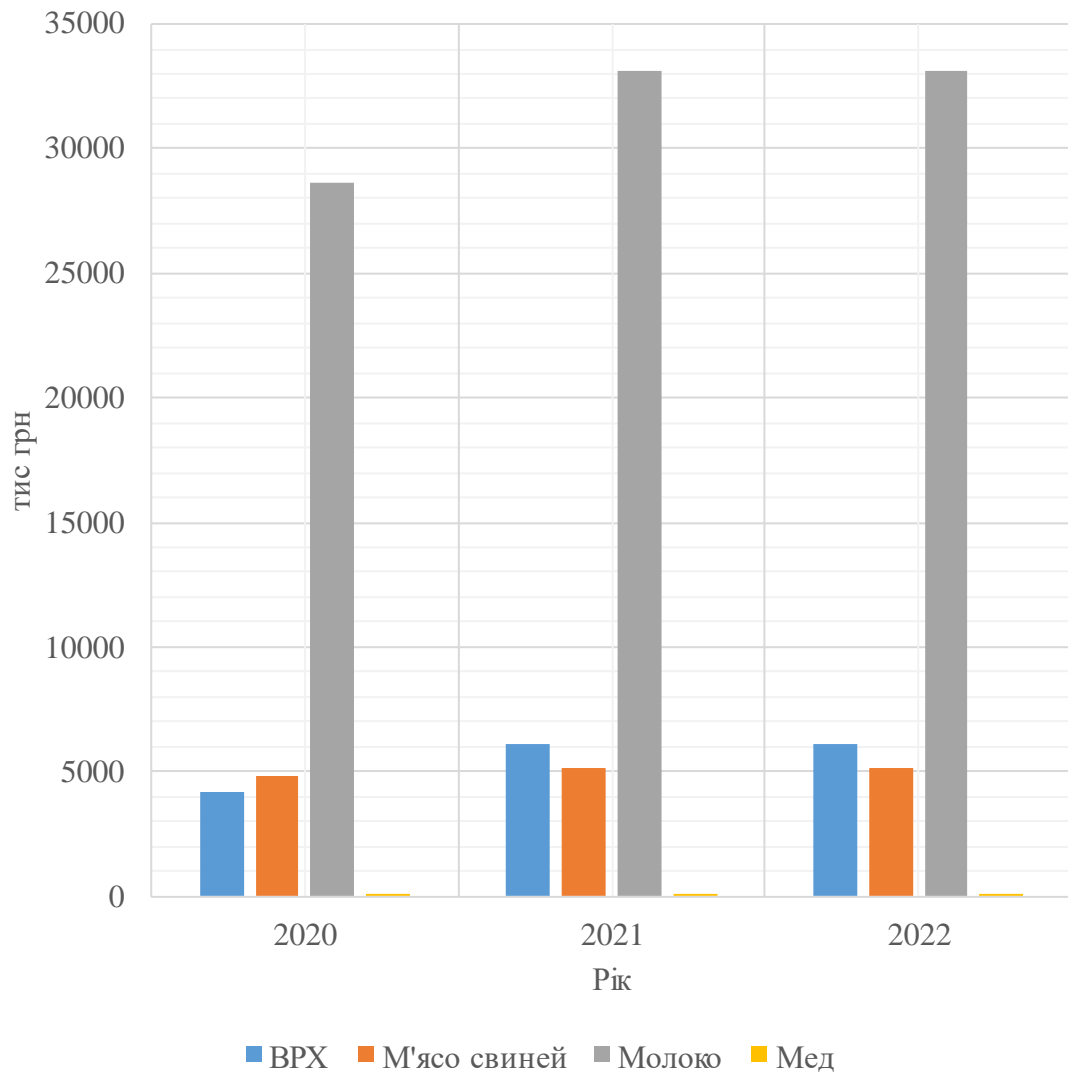

Рис. 2.1. Склад і структура товарної продукції галузі рослинництва СВК «Ружинський» Бердичівського району Житомирської області в 2020-2022 рр.

Джерело: розраховано на основі річних звітів СВК «Ружинський» 2020-2022 рр.

**Рис. 2.2. Склад і структура товарної продукції галузі тваринництва
СВК «Ружинський» Бердичівського району
Житомирської області в 2020-2022 рр.**

Джерело: розраховано на основі річних звітів СВК «Ружинський» 2020-2022 рр.

Таблиця 2.1

**PEST-аналіз тенденцій зовнішнього середовища СВК «Ружинський»
Бердичівського району в 2020-2022 рр.**

Аспект зовнішнього середовища	Кількість балів	Аспект зовнішнього середовища	Кількість балів	Аспект зовнішнього середовища	Кількість балів	Аспект зовнішнього середовища	Кількість балів
<i>Політичний (P)</i>		<i>Економічний (E)</i>		<i>Соціальний (S)</i>		<i>Технологічний (T)</i>	
Податкова політика	5	Економічне зростання	10	Розподіл доходів	1	Державна підтримка наукових розробок	4
Захист вітчизняного товаровиробника	5	Кредитно-грошова політика	6	Демографічна ситуація на селі	4	Технологічний розвиток галузі	4
Захист прав споживачів	2	Державна підтримка товаровиробників	6	Удосконалення охорони праці	2	Нові розробки та розвиток	3
Трудове право	3	Диспаритет цін	8	Життєвий рівень населення	6	Швидкість зношування техніки	3
Державне втручання	5	Політика щодо безробіття сільського населення	3	Відношення до роботи	2	Використання енергетичних ресурсів та їх затрати	3
Політична стабільність	5	Рівень інфляції	7	-	-	Фокусування на новітню технологію	3
Кількісна бальна оцінка при використанні експертного методу	25	Кількісна бальна оцінка при використанні експертного методу	40	Кількісна бальна оцінка при використанні експертного методу	15	Кількісна бальна оцінка при використанні експертного методу	20
Загальна кількість балів (100 б.)							

Джерело: власні розробки автора при застосуванні експертного методу бальних оцінок з використанням доповненої методики оцінки умов зовнішнього середовища господарювання на основі джерела [25, с. 301-304].

Таблиця 2.2

SWOT-аналіз характеристик сильних та слабких сторін

СВК «Ружинський» в 2020-2022 рр.

	Сильні сторони (S)	Слабкі сторони (W)
Характеристика господарства Чинники зовнішнього середовища	Прилеглисть підприємства до транспортної інфраструктури; Ефективність управління; Наявність транспортних засобів; Наявність площ землекористування; Високий рівень забезпеченості кваліфікованим персоналом; Якість продукції.	Відсутність коштів для розвитку нових видів діяльності; Застаріле обладнання; Територіально не-вигідне розміщення підприємства (відносно невисока бальна оцінка ґрунту); Висока зношеність ОВФ; відсутність спеціалістів зі збуту
Можливості (O)	Очікування (S+O)	Очікування (W+O)
Відповідна законодавча база; Функціонування окремих державних програм для підтримки сільськогосподарських підприємств; Відносна політична стабільність.	Зростання обсягів виробництва продукції; Розширення асортименту продукції; Створення власної збутової мережі; Формування ефективної товарної політики.	Модернізація основних засобів і впровадження передових технологій; Розширення каналів збуту продукції; Збільшення частки ринку.
Загрози T	Очікування (T+S)	Очікування (T+W)
Збільшення частки імпортової продукції; Високий рівень інфляції; Мінливість законодавства; Високий рівень податків; Велика кількість конкурентів; Диспаритет цін.	Диверсифікація виробництва; Пошук нових торгових партнерів; Відмова від застарілих технологій.	Згорання видів діяльності; Конкуренція з боку інших підприємств ⁴ Відсутність попиту на продукцію; Страхування ризиків в сільському господарстві.

Джерело: власні розробки автора на основі річних звітів СВК «Ружинський» за 2020-2022 рр. та методологічних основ проведення SWOT-аналізу на основі методики [10].

**Проектне обґрунтування зростання рівня ефективності діяльності
СВК «Ружинський» Бердичівського району щодо товарного виробництва
готової продукції галузі тваринництва (молока цільного)
на перспективний господарський період 2024-2028 рр.**

Технологічний аспект використання	Умови забезпечення	Вартісний еквівалент (тис грн)	Додаткове забезпечення технології використання (економічні умовності)
Обладнання для обробки молока цільного SELOVITA-3.0	Придбання	1459,1	Виконання технологічних умов забезпечення; уникнення настання ризикових ситуацій
Фасувальне обладнання ФЛРТ-900 (1,5-0,25 л.)	Придбання	1365,2	Виконання технологічних умов забезпечення; уникнення настання ризикових ситуацій
Автоматизована пакувальна система ZARK-20	Придбання	1064,6	Виконання технологічних умов забезпечення; уникнення настання ризикових ситуацій
Автономна система мийки та осушування CART-3	Закупівля обладнання	355,0	Виконання технологічних умов забезпечення; уникнення настання ризикових ситуацій
Холодильний комплекс NORD-2,5	Придбання	540,5	Виконання технологічних умов забезпечення; уникнення настання ризикових ситуацій
Вантажний рефрижиратор IVECO-3,5	Придбання	1534,7	Виконання умов найму кваліфікованого персоналу
Облаштування виробничої зони	Власне забезпечення	1028,2	Залучення послуг сторонніх організацій
Початкові (впроваджувальні) роботи	Проведення оплати по факту	319,2	Виконання проектних робіт
Підготовка компетентного персоналу	Навчання	100,8	Використання освітніх послуг відповідної підготовки фахівців
Супутні (додаткові) витрати	Заплановане використання	420,0	Формування додаткового фінансового фонду
Зведений кошторис (тис грн):			8187,1

Джерело: власні розробки автора.

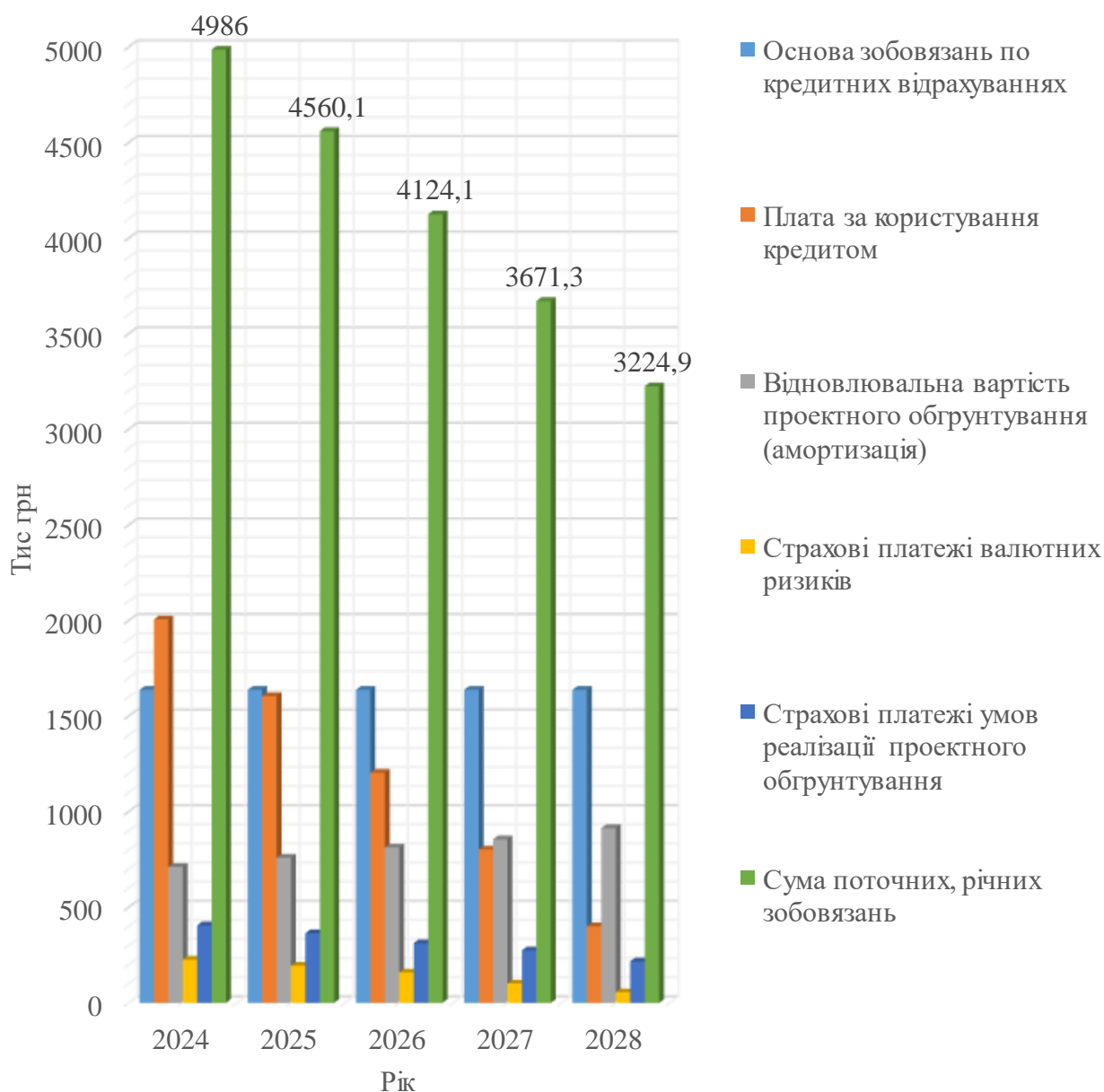

Рис. 3.1. Структура фінансових зобов'язань СВК «Ружинський» Бердичівського району щодо товарного виробництва готової продукції галузі тваринництва (молока цільного) на перспективний господарський період 2024-2028 рр.

Джерело: власні розробки автора.

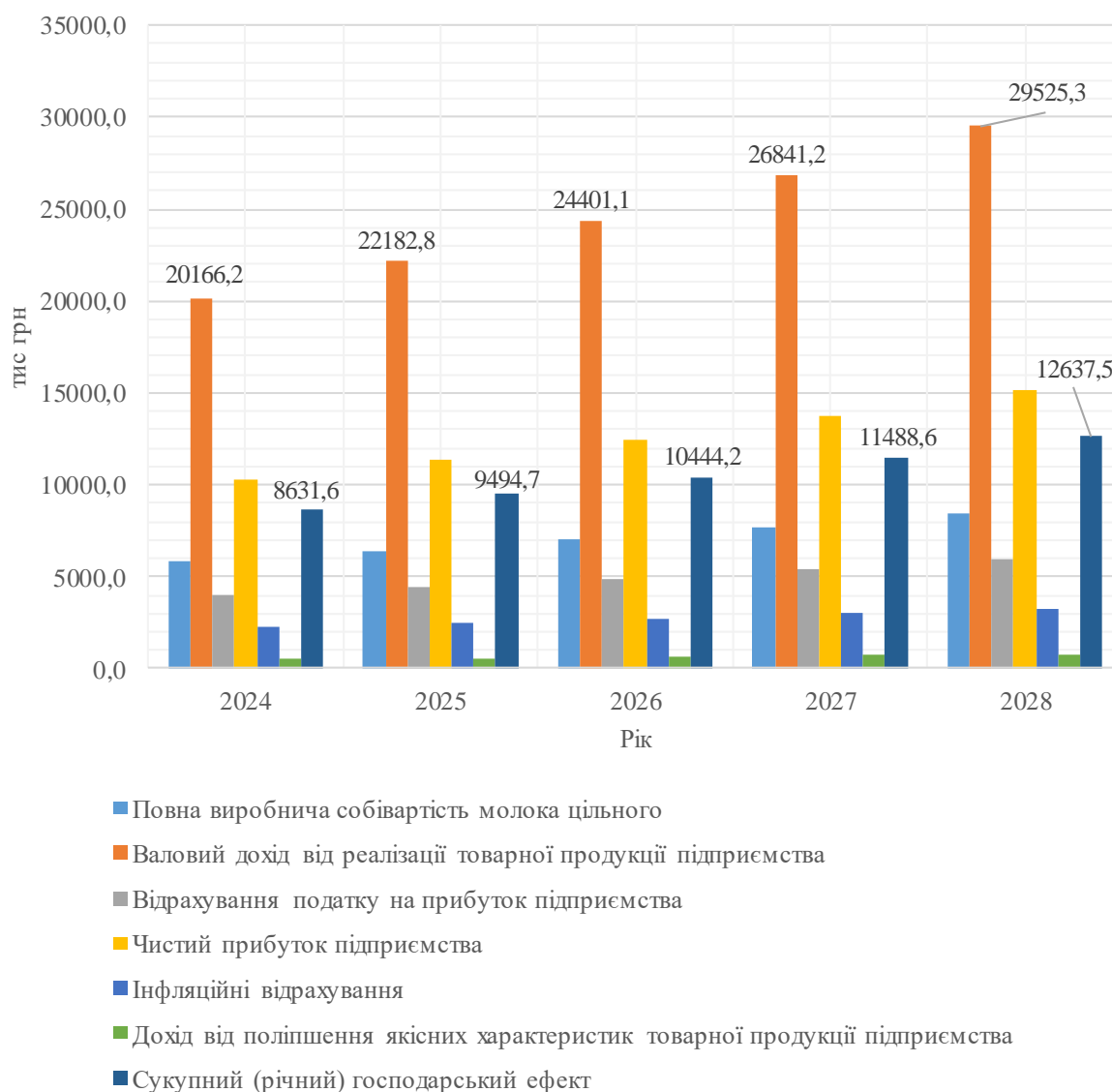

Рис. 3.2. Структура доходу проектного обґрунтування зростання рівня ефективності діяльності СВК «Ружинський» Бердичівського району щодо товарного виробництва готової продукції галузі тваринництва (молока цільного) на перспективний господарський період 2024-2028 рр.

Джерело: власні розробки автора.

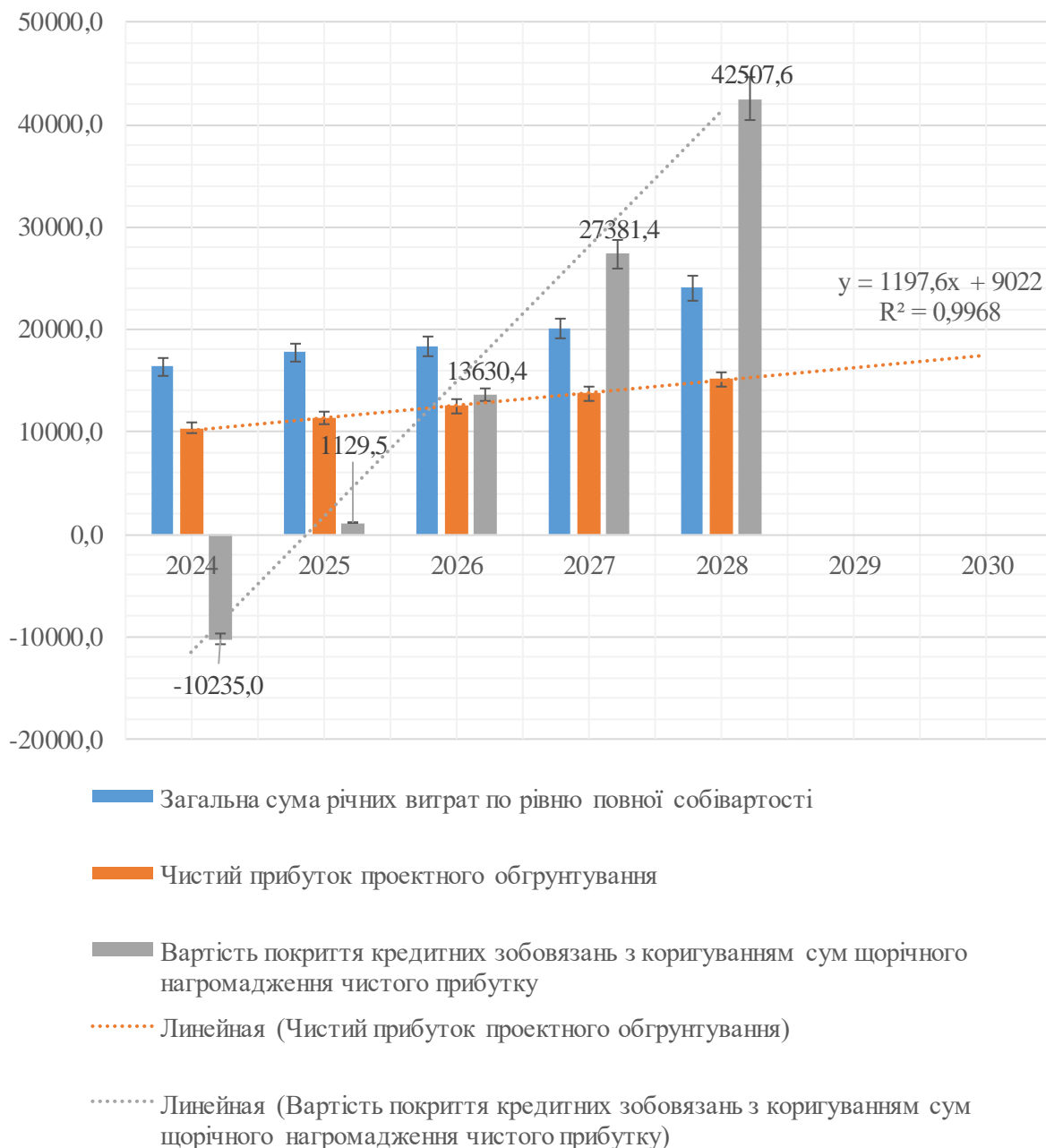

Рис. 3.3. Структура та динаміка окупності витрат проектного обґрунтування зростання рівня ефективності діяльності СВК «Ружинський» Бердичівського району щодо товарного виробництва готової продукції галузі тваринництва (молока цільного) на перспективний господарський період 2024-2028 рр.

Джерело: власні розробки автора.